

**UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

PRÁVO – OBCHOD – EKONOMIKA XIV.

Diana Treščáková, Regina Hučková (eds.)

ZBORNÍK VEDECKÝCH PRÁC

Košice 2025

**PAVOL JOZEF ŠAFÁRIK UNIVERSITY IN KOŠICE
FACULTY OF LAW**

LAW – COMMERCE – ECONOMY XIV.

Diana Treščáková, Regina Hučková (eds.)

COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS

Košice 2025

Vzor citácie: TREŠČÁKOVÁ, D., HUČKOVÁ, R. (eds.): *Právo, obchod, ekonomika*. Košice: Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, 2025, s. 27.

Zborník bol vydaný v rámci riešenia grantových úloh APVV 23-0331 „Integrácia únie kapitálových trhov: zmena korporáčného financovania a záchrana obchodných spoločností vo finančných ťažkostiach“ a APVV 21-0336 „Analýza súdnych rozhodnutí metódami umelej inteligencie“.

Editori:

doc. JUDr. Diana Treščáková, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

doc. JUDr. Regina Hučková, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

Recenzenti:

JUDr. Laura Bachňáková Rózenfeldová, PhD., doc. JUDr. Aneta Bobenič Hintošová, PhD., JUDr. Oliver Buhala, PhD., JUDr. Dominika Cukerová, PhD., doc. JUDr. Ing. Jaroslav Dolný, PhD., doc. JUDr. Jana Duračinská, PhD., doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD., JUDr. Žofia Mrázová, PhD., JUDr. Monika Némethová, PhD., doc. Ing. Cecília Olexová, PhD., JUDr. Dušan Rostáš, PhD., Mgr. Simona Rudohradská, PhD., Mgr. Michal Sokol, PhD., prof. JUDr. Marek Švec, PhD., doc. JUDr. Jana Žul'ová, PhD.

Vydala Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Vydavateľstvo ŠafárikPress

Šrobárova 2

041 80 Košice

Za odbornú a jazykovú stránku tohto zborníka zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov. Rukopis neprešiel redakčnou ani jazykovou úpravou.

CC BY NC ND Creative Commons Attribution- NonCommercial-No-derivates 4.0
(„Uveďte pôvod – Nepoužívajte komerčne – Nespracováajte“)

Umiestnenie: <https://unibook.upjs.sk/sk>

Dostupné od: 18.12.2025

DOI: <https://doi.org/10.33542/POE-0484-2>

ISSN 2453-921 X

ISBN 978-80-574-0484-2 (e-publikácia)

OBSAH

PREDHOVOR	5
LAURA BACHŇÁKOVÁ RÓZENFELDOVÁ - SIMONA RUDOHRADSKÁ /Perspectives for Digital Services Act enforcement in Slovakia reflecting the national authorities' case law on illegal content	6
JOSEF BEJČEK /Vývoj antitrustu na pozadí širšieho cieľového regulatorného zmatení.....	20
OLIVER BUHALA /Third-Party Funding in Arbitration – An Instrument of Alternative Corporate Financing?	34
JAROSLAV DOLNÝ /Judicial Intervention in the Restructuring Process under Slovak Law	43
JAKUB DZIMKO /Zvereňovací fond ako potenciálny nástroj ochrany majetku podnikateľa v procese reorganizácie	50
MARTIN FRIEDRICH /Smart contracts and the Data ACT	64
IWONA GREDKA-LIGARSKA /Employer's civil liability towards third parties for damage caused by an employee in the light of Directive (EU) 2024/2831 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2024 on improving working conditions in platform work.....	75
KATEŘINA HRABÁNKOVÁ /The debtor's ordinary business activities as a mechanism for circumventing the <i>pari passu</i> principle	86
JĘDRZEJ JERZMANOWSKI /Corporate mergers and demergers and the principle of actual coverage of share capital – insights from Polish law, in a comparative legal context.....	97
RADKA KOPČOVÁ /Potenciál mimosúdneho riešenia sporov z obchodného tajomstva	113
ANDRZEJ KRASUSKI /Legal challenges of privacy protection in connection with the use of autonomous vehicles	129
JÁN LESNIAK /Specific Aspects of the Process of Excluding Assets from the Bankruptcy Estate Inventory in Personal Bankruptcy	144
ŽOFIA MRÁZOVÁ - DOMINIKA CUKEROVÁ /Accessibility of Preventive Restructuring in the EU: National Approaches to Entry Conditions. A Comparative Review.....	155
ANDREJ ORIŇÁK /Digital evidence in legal proceedings	171
JANA PEZLAR SELECKÁ /Legal Aspects of Artificial Intelligence and Cybersecurity: Personal Data Protection and Liability in the Era of Cyber Threats.....	182
MARKO REŠOVSKÝ /Special jurisdiction in proceedings concerning actions for unjust enrichment in commercial relations under the Brussels Ia Regulation – challenges in application practice	193
DUŠAN ROSTÁŠ - MICHAL SOKOL /DLT regulation as a new tool to facilitate alternative financing	206
REGINA ŠŤASTOVÁ /Legal aspects of the protection of consumers' personal data in the provision of digital content and digital services	214
JOZEF VOZÁR - EUBOMÍR ZLOCHA /Directive (EU) 2024/825 as a tool to eliminate greenwashing?.....	227
EUBOMÍR ZLOCHA /Regulation of internet content in the context of generative artificial intelligence and the impact of European legislation on national digital sovereignty.....	238

JUDr. Jakub Dzimko, PhD.¹

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta

Zverenecký fond ako potenciálny nástroj ochrany majetku podnikateľa v procese reorganizácie²

Trust fund as a potential tool for protecting an entrepreneur's assets during reorganization

Abstrakt

Slovenská právna úprava v súčasnosti nepozná jednotnú systematickú úpravu správy cudzieho majetku, nakoľko jej prvky sú rozptýlené vo väčšom počte právnych predpisov, pričom absentuje komplexný civilnoprávny rámec na spôsob českej „správy cizího majetku“ obsiahnutej v českom Občianskom zákonníku. Súčasne slovenská právna úprava nepozná inštitút zvereneckého fondu ako oddelenej majetkovej podstaty bez právnej subjektivity. Článok analyzuje potenciálnu využiteľnosť zvereneckého fondu (trust-like inštitútu) ako nástroja ochrany a stabilizácie majetku podnikateľa počas reorganizácie podnikateľa.

KLúčové slová: Zverenecký fond, Správa cudzieho majetku, Úpadok, Reorganizácia, Reštrukturalizácia, Insolvenčné právo.

Abstract

Slovak law currently does not recognise a uniform, systematic legal regulation of the administration of another's assets, as its elements are scattered across numerous legal regulations, and there is no comprehensive civil law framework like the Czech "administration of another's assets" in the Czech Civil Code. At the same time, Slovak law does not recognise a trust fund as a separate asset base without legal personality. The article analyses the potential usefulness of a trust fund (a trust-like institution) as a tool for protecting and stabilising an entrepreneur's assets during the entrepreneur's reorganisation.

Keywords: Trust fund, Administration of another's assets, Bankruptcy, Reorganization, Restructuring, Insolvency law.

JEL Classification: K2

ÚVOD

Správa cudzieho majetku predstavuje tradičný, no dynamicky sa rozvíjajúci prvok súkromného práva, ktorého základným účelom je vyvážiť potrebu ochrany vlastníka alebo beneficenta s požiadavkou na flexibilné a odborné nakladanie s majetkom prostredníctvom tretej osoby.³ Slovenský právny poriadok pozná viaceré inštitúty, ktoré túto funkciu čiastočne naplňajú – od všeobecnej právnej úpravy správy cudzieho majetku, cez osobitné formy správy majetku v korporlačnom, finančnom či verejnoprávnom prostredí, až po špecifické modely nadácií a fondov. Spoločným menovateľom týchto inštitútov je snaha zabezpečiť ochranu vlastníka alebo beneficenta pri zachovaní dostatočnej miery voľnosti správcu. Napriek tomu slovenský právny poriadok doteraz neponúka komplexný civilnoprávny

¹ JUDr. Jakub Dzimko, PhD., odborný asistent, Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Komenského 20, 974 01 Banská Bystrica.

² Príspevok bol spracovaný v rámci riešenia grantovej úlohy UGA-15-PDS-2025: „Výzvy a perspektívy právnej úpravy správy cudzieho majetku (fiducie) v právnom poriadku Slovenskej republiky“ financovanej EÚ NextGenerationEU prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR v rámci projektu č. 09I03-03-V05-00009.

³ JOSKOVÁ, L. – PĚSNA, L. Správa cizího majetku. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 107.

rámec, ktorý by umožnil oddeliť majetok od osoby vlastníka a účelovo ho zveriť tretej osobe na správu. Tým by vznikla osobitná majetková podstata bez právnej subjektivity so samostatne upravenými vzťahmi medzi zakladateľom, správcom a beneficiantom.

V komparatívnom kontexte sa takýto model vyvinul predovšetkým v anglosaskom prostredí vo forme trustu, ktorý sa stal jedným z najvýznamnejších inštitútov *common law* s vysokou mierou adaptability. Trust umožňuje zakladateľovi previesť majetok na správcu v prospech beneficiantov, pričom vzniká oddelená majetková podstata, ktorá nie je súčasťou majetku žiadnej zo zúčastnených osôb. Tento model postupne inšpiroval aj kontinentálne právne poriadky, ktoré sa tradične hlásia k monistickej koncepcii vlastníckeho práva, avšak napriek tomu hľadajú spôsoby, ako vytvoriť obdobné mechanizmy. Česká republika prijala zverenecký fond, Francúzsko zaviedlo fiduciu, a ďalšie štáty ako Rakúsko či Nemecko uplatňujú hybridné zmluvné formy typu Treuhand. Tieto skúsenosti potvrdzujú, že aj v kontinentálnom prostredí je možné konštruovať oddelenú majetkovú podstatu bez právnej subjektivity, ktorá slúži na dosiahnutie konkrétneho ekonomického alebo právneho účelu.

Z pohľadu slovenského právneho poriadku nadobúda problematika správy cudzieho majetku osobitný význam v kontexte insolvenčného práva, predovšetkým pri reorganizácii podnikateľa. Reorganizáciu podnikateľa môžeme chápať v zmysle zachovania životaschopného jadra podniku podnikateľa a maximalizácie uspokojenia veriteľov prostredníctvom udržania prevádzky podniku dlžníka. Jednotlivé inštitúty formálnej reorganizácie podnikateľa sú upravené v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „Zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), ako aj v zákone č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „Zákon o riešení hroziaceho úpadku“). Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že podnikateľ môže vyvíjať svoje úsilie aj počas neformálnej reorganizácie, keď sa sám pokúša riešiť svoje záväzky tak, aby došlo k jeho ekonomickému ozdraveniu. Spoločným znakom týchto reorganizačných procesov je to, že úspech reorganizácie je determinovaný schopnosťou chrániť a stabilizovať kľúčové majetkové zložky podnikateľa, najmä pred ich odčerpávaním, znehodnotením alebo neefektívnym nakladaním. Práve v tomto priestore sa otvára otázka, či by zverenecký fond ako inštitút oddelenej majetkovej podstaty mohol slúžiť ako mechanizmus ochrany majetku podnikateľa počas reorganizačného procesu.

Zverenecký fond by mohol v teoretickej rovine plniť funkciu nástroja na dočasné oddelenie majetku, ktorý je kľúčový pre pokračovanie podnikateľskej činnosti, pričom by jeho správa bola zverená nezávislej osobe s povinnosťou konať v prospech účelu fondu a veriteľov. Tento model by mohol prispieť k posilneniu dôvery veriteľov, k zvýšeniu transparentnosti reorganizačných procesov a k efektívnejšej ochrane hodnoty majetku podnikateľa.

Problematica využitia trustových a *trust-like* inštitútov v kontexte insolvenčného práva nie je v zahraničnej právnej doktríne úplne nová. V zahraničnej odbornej literatúre sa už dlhodobo zdôrazňuje funkcia trustu ako nástroja stabilizácie hodnoty podniku a ochrany beneficiantov pred agresívnymi veriteľskými zásahmi.⁴ Súčasná komparatívna diskusia opätovne otvára aj otázku dualistického rozdelenia práv k majetku, ktoré umožňuje, aby majetok spravovaný v truste bol koncepčne a funkčne oddelený od majetku dlžníka aj správcu.⁵ V českom právnom prostredí sa možnosti využitia zvereneckého fondu ako nástroja ochrany majetku podnikateľa diskutujú najmä v súvislosti s jeho flexibilitou pri správe rodinného a obchodného majetku.⁶ Rovnako tak sa v rámci českej právnej doktríny zverenecký fond využíva aj na prípady založenia zvereneckého fondu pre prípad smrti (*mortis causa*).⁷ Francúzska právna doktrína vníma *fiducie-sûreté* pri reorganizácii a konsolidácii dlhov ako

⁴ Napr. SCHWARCZ, L. S. Commercial Trusts as Business Organizations: An Invitation to Comparatists [online]. In *Duke Journal of Comparative & International Law*, 2003, roč. 13, Special Issue, s. 333-335. Dostupné na internete: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1147&context=djcil> [cit. 2025-10-30].

⁵ ZHANG, C. Re-exploring the nature of dual ownership in English trusts: a Scottish law perspective [online]. In *Trusts & Trustees*, 2023, roč. 29, č. 1, s. 62-65. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.1093/tandt/ttac113> [cit. 2025-10-30].

⁶ JOSKOVÁ, L. – PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 111-115.

⁷ LEDERER, V. *Fiducie a svěřenský fond*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 70-103.

štandardný a súdmi akceptovaný nástroj, ktorý umožňuje previesť kľúčový majetok podnikateľa na správcu, pričom podnikateľ si zachováva možnosť majetok využívať v ďalšej prevádzke.⁸

V slovenskej doktríne zatiaľ neexistuje systematické spracovanie otázky využitia *trust-like* inštitútov v reorganizácii podnikateľa, resp. v rámci slovenského insolvenčného práva všeobecne. Existujúce texty sa zameriavajú na možnosť zavedenia zvereneckého fondu ako inštitútu civilného práva, nie však na jeho interakciu s insolvenciou a preventívnou reštrukturalizáciou.⁹

Cieľom predloženého článku je preto analyzovať potenciálne postavenie zvereneckého fondu ako nástroja ochrany majetku podnikateľa v procese reorganizácie, identifikovať jeho teoretické a praktické predpoklady, riziká a limity a zároveň načrtnúť úvahy *de lege ferenda* o jeho možnom zakotvení do slovenského právneho poriadku. Súčasne sa článok usiluje prepojiť doktrinálnu analýzu správy cudzieho majetku s požiadavkami Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddlžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddlžovacích konaní a o zmene smernice (EÚ) 2017/1132 (ďalej aj ako „Smernica o reštrukturalizácii a insolvencii“), ktorá kladie dôraz na včasné zásahy, efektívne zachovanie hodnoty podniku a ochranu práv veriteľov.

Metodologicky príspevok vychádza z analytickej a komparatívnej metódy, prostredníctvom ktorých skúma právnu úpravu správy cudzieho majetku v slovenskom práve a porovnáva ju s vybranými zahraničnými modelmi (najmä českým, francúzskym, nemeckým a rakúskym). Závety sú následne rozvinuté metódou *de lege ferenda*, zameranou na formulovanie návrhov pre systematické zakotvenie zvereneckého fondu do slovenského právneho poriadku. Takto zvolený prístup umožňuje spojiť doktrinálnu analýzu s praktickými otázkami ochrany majetku podnikateľa v procese reorganizácie.

V zahraničnej doktríne aj praxi možno sledovať využívanie *trust-like* konštrukcií v situáciách podnikovej krízy. Vo francúzskom práve sa *fiducie-sûreté* používa ako nástroj stabilizácie majetku podnikateľa počas reštrukturalizácie, pričom dlžník si zachováva funkčné užívanie aktív. V Českej republike existujú prípady, v ktorých zverenecký fond slúžil ako nástroj na ochranu kľúčových aktív rodinných holdingov počas rokovaní s veriteľmi. V nemeckej praxi plní podobnú funkciu *Treuhand* pri vytváraní reštrukturalizačných zabezpečovacích fondov.

1. SPRÁVA CUDZIEHO MAJETKU V SLOVENSKOM PRÁVNOM PORIADKU

V teoretickej rovine možno fiduciárne inštitúty charakterizovať ako vzťahy založené na dôvere, pri ktorých dochádza k oddeleniu ekonomických záujmov od právneho titulu. Tento koncept sa stal kľúčovým najmä v common law, v ktorom dualistická koncepcia vlastníctva umožnila vznik trustu ako autonómneho inštitútu. V kontinentálnych právnych poriadkoch sa hľadali riešenia, ktoré síce rešpektujú zásadu jednotného vlastníctva, no napriek tomu umožňujú podobné funkcie prostredníctvom zmluvných alebo zákonných úprav.¹⁰

Myšlienka zverenia majetku do správy tretej osoby s cieľom zabezpečiť určité záujmy je známa už od rímskeho práva. Rímsky inštitút *fiducia* predstavoval prevod veci na základe dôvery (napríklad na účel zabezpečenia alebo správy), pričom vlastníctvo bolo navonok v osobe nadobúdateľa, avšak viazané dôverou voči pôvodnému vlastníkovi.¹¹ Podobne *fideicommissum* umožňovalo zabezpečiť dedičské usporiadanie prostredníctvom odkazu založeného na dôvere. Je možné uzavrieť, že rímska fiducia

⁸ BARRIÈRE, F. Francouzská zkušenost se svěřenstvím. In TICHÝ, L. – RONOVSÁ, K. – KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s. 89-90, ako aj BARRIÈRE, F. La fiducie-sûreté en droit français. In *McGill Law Journal*, roč. 53, 2013, č. 4, s. 870-904. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.7202/1019048ar> [cit. 2025-10-30].

⁹ Napr. JANČO, M. Trust, fiducia a slovenské právo (I. časť). In *Právny obzor*, roč. 95, 2012, č. 1, s. 44-56, alebo JANČO, M. Trust, fiducia a slovenské právo (II. časť). In *Právny obzor*, roč. 95, 2012, č. 1, s. 137-150, alebo CSACH, K. – SISÁK, L. Svěřenský (zverenecký) fond podľa českého práva a jeho účinky na Slovensku. In *Súkromné právo*, 2022, roč. 8, č. 6, s. 201-208.

¹⁰ JOSKOVÁ, L. – PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 107.

¹¹ SALÁK, P. *Základy římského práva* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2024, s. 107. Dostupné na internete: <https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/salak-rimske-pravo-soukrome.pdf> [cit. 2025-10-30].

(doslova dôvera, spoľahlivosť) predstavovala prevod kviritského vlastníctva veci formou symbolického mancipácie (*nummo uno*) na dôverníka (*fiduciarius*), ktorý sa osobitnou dohodou (*pactum fiduciae*) zaväzoval k spätnému prevodu po splnení účelu sledovaného stranami.¹² Tieto základy sa v neskoršom vývoji rozvíjali do rozličných foriem, ktoré sa odlišovali v závislosti od kultúrneho a právneho prostredia.¹³

Na území historického Uhorska sa objavovali fideikomisné úpravy a špecifické formy zvereneckých mechanizmov, ktoré slúžili na zachovanie rodového majetku alebo na plnenie určitých účelov. Československý právny poriadok po roku 1918 však neprijal trust ani obdobný inštitút, a to najmä z dôvodu jeho anglosaských koreňov a nezlučiteľnosti s monistickou koncepciou vlastníctva. Socialistické právo bolo orientované skôr na kolektívne formy vlastníctva a inštitúty založené na osobnej dôvere medzi súkromnými subjektmi ustúpili do úzadia.¹⁴

Právna úprava správy cudzieho majetku v Slovenskej republike je v súčasnosti fragmentárna a rozptýlená vo viacerých právnych predpisoch. Hoci ide o významný právny inštitút s častým praktickým uplatnením, slovenský právny poriadok nepozná jednotnú systematickú koncepciu správy cudzieho majetku ani všeobecný civilnoprávny rámec, ktorý by jasne definoval postavenie správcu, rozsah jeho oprávnení a vzťah k vlastníkovi alebo beneficentovi majetku.

V porovnaní s českým Občianskym zákonníkom (zákon č. 89/2012 Sb.), ktorý systematicky upravuje tzv. „správu cizího majetku“ ako všeobecnú kategóriu právnych vzťahov, slovenská úprava zostáva nekomplexná a nedostatočne rozpracovaná. V praxi sa preto správa cudzieho majetku často opiera o analógiu alebo o osobitné zákony, ktoré upravujú špecifické formy správy (napr. nadácie, pozemkové spoločenstvá, správa bytových domov, správa štátneho majetku a pod.).

V slovenskom právnom poriadku pri rôznych formách správy cudzieho majetku upravených v právnom poriadku Slovenskej republiky možno identifikovať niekoľko spoločných črt, ktoré sú prítomné bez ohľadu na účel alebo právny základ správy.

Správa majetku spravidla vzniká na základe právneho titulu, či už ide o zmluvu (napr. mandátnu zmluvu podľa § 566 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov¹⁵), zákon (napr. zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov) alebo rozhodnutie orgánu verejnej moci (napr. ustanovenie správcu v rámci insolvenčného konania podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

Správca je pritom povinný konať s odbornou starostlivosťou, ktorá presahuje rámec bežnej starostlivosti, ako aj v osobitných právnych úpravách správy cudzieho majetku. V slovenskom práve je ďalej výrazne prítomný princíp oddelenia spravovaného majetku od majetku správcu. Tento princíp má však prevažne organizačný alebo účtovný charakter, ako to možno vidieť napríklad pri správe fondu prevádzky, údržby a opráv pri správe bytového domu podľa § 10 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov alebo pri správe majetku nadácie podľa § 3 ods. 1 zákona č. 34/2002 Z. z. o nadáciách v znení neskorších predpisov.

Správca zároveň nesie zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinností pri správe cudzieho majetku. Správa majetku je napokon vždy preskúmateľná a kontrolovateľná subjektom, v prospech

¹² MĚKVY, M. Trust v rekonštruovanom civilnom práve? [online]. In *Historia et theoria iuris*, 2021, roč. 13, č. 2, s. 50. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/HTI_2021-II.pdf [cit. 2025-10-30].

¹³ TUROŠÍK, M. Význam Rímskeho práva v moderných právnych poriadkoch. In: *Právny poriadok Slovenskej republiky po 25. rokoch : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie "1. Banskobystrické dni práva" usporiadanej pri príležitosti 20. výročia založenia Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 11.-12. novembra 2015*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2015, s. 580.

¹⁴ ŠVECOVÁ, A. Fideikomis podľa zákonného a obyčajového uhorského práva až do jeho zániku v I. ČSR [online]. In *Acta Universitatis Tyrnaviensis - Iuridica VII : ročenka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave 2010*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2010, s. 217. Dostupné na internete: <http://publikacie.iuridica.truni.sk/wp-content/uploads/2018/05/ACTA-UNIVERSITATIS-TYRNAVIENSIS-IURIDICA-VII-2010.pdf> [cit. 2025-10-30].

¹⁵ Bližšie pozri napr. KUBINEC, M. – UŠIAKOVÁ, L. – DZIMKO, J. Obstarávateľské zmluvy. In: *ĎURICA, M. a kol. Obchodné právo II. : Obchodné záväzky. Vysokoškolská učebnica*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2025, s. 301-340. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.24040/2025.9788055722382> [cit. 2025-10-30].

ktorého sa správa vykonáva, prípadne osobitným orgánom dohľadu, čo zodpovedá európskemu trendu transparentnej fiduciárnej správy.¹⁶

Zásadným rozdielom oproti trustu a *trust-like* inštitútom však je, že slovenské právo nepozná samostatnú majetkovú podstatu bez právnej subjektivity, ktorá by bola oddelená od majetku zakladateľa, správcu aj beneficenta. Kým český právny poriadok tento model výslovne upravuje v podobe zvereneckého fondu, francúzske právo v podobe *fiducie* a nemecká či rakúska právna úprava využívajú *Treuhand* riešenia so zmluvne obmedzeným nakladaním s majetkom, slovenský právny poriadok ponecháva oddelenosť majetku len v rovine povinnosti správcu viesť ho oddelene, nie v rovine právneho „vypreparovania“ majetku z majetkových súborov účastníkov tohto právneho vzťahu. Práve absencia tohto prvku — oddeleného majetku bez subjektivity — predstavuje kľúčovú prekážku pre systematické zavedenie *trust-like* inštitútu do slovenského práva.¹⁷ Slovenské právo síce pozná dualizmus medzi vlastníkom a držiteľom, nie však trojstranný vzťah zakladateľ – správca – beneficent. V dôsledku toho nie je možné v slovenskom prostredí efektívne vytvoriť účelovo viazaný majetok, ktorý by bol právne oddelený od zakladateľa, no zároveň by nebol majetkom správcu.

Tento deficit má významné dôsledky nielen v oblasti súkromného práva, ale aj v insolvenčnom kontexte, keď absencia takéhoto mechanizmu sťažuje flexibilné riešenie situácií hroziaceho úpadku, resp. úpadku.

Na rozdiel od zvereneckého fondu, ktorý umožňuje jasne vymedziť účel, subjekty a spôsob správy oddeleného majetku, slovenský systém sa spolieha na zmluvnú autonómiu a čiastočné inštitúty. To vedie k vzniku situácií, ktoré môžu spôsobiť právnu neistotu, a to najmä pokiaľ ide o otázky vlastníctva, zodpovednosti správcu, nakladania s výnosmi, ochrany beneficentov a pod. Spoločné znaky správy cudzieho majetku v slovenskom práve tak vytvárajú základ pre fiduciárny model, chýba však rozhodujúci prvok – právne konštituovaná oddelená majetková podstata, ktorá je nevyhnutnou podmienkou *trust-like* inštitútov.

Pre analýzu uplatniteľnosti zvereneckého fondu v slovenskom prostredí je však nevyhnutné vyhodnotiť aj situáciu v iných európskych právnych poriadkoch.

2. TRUST A ZVERENECKÝ FOND V EURÓPSKOM KONTEXTE

Otázka správy cudzieho majetku, a najmä jej rozšírenej podoby – oddelenej majetkovej podstaty bez právnej subjektivity – je v európskom právnom priestore riešená rôznorodo. Právne poriadky členských štátov EÚ sa líšia v prístupe k *trust-like* inštitútom, ktoré sú výsledkom snahy o prispôsobenie tradičných kontinentálnych systémov anglosaskému modelu trustu. Tento vývoj je motivovaný predovšetkým potrebou právnej flexibility, ochrany majetku a efektívnej správy v komplexných ekonomických a insolvenčných situáciách.

Anglosaský trust predstavuje základný koncept, ktorý umožňuje zakladateľovi (*settlor*) previesť majetok na správcu (*trustee*), pričom správca spravuje tento majetok v prospech beneficentov alebo na dosiahnutie určitého účelu. Podstatou trustu je vznik dualizmu právnych vzťahov k majetku: správca nadobúda právny titul (*legal ownership*), zatiaľ čo beneficent získava ekonomické právo k majetku (*equitable ownership*). Tým vzniká oddelená majetková podstata, ktorá nie je súčasťou majetku ani zakladateľa, ani správcu, ani beneficenta. Táto konštrukcia umožňuje vysokú mieru flexibility – trust môže byť vytvorený za účelom ochrany rodinného majetku, kolektívneho investovania, zabezpečenia záväzkov, rovnako tak môže slúžiť aj na zachovanie hodnoty podniku v období ekonomickej nestability

¹⁶ Porov. ZHANG, C. Re-exploring the nature of dual ownership in English trusts: a Scottish law perspective [online]. In *Trusts & Trustees*, 2023, roč. 29, č. 1, s. 62-78. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.1093/tandt/ttac113> [cit. 2025-10-30].

¹⁷ HUSÁR, J. – CSACH, K. Národná správa za Slovenskú republiku. In TICHÝ, L. – RONOVSÁ, K. – KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s. 68.

podnikateľa a pod. Anglosaské právo pozná viacero typov trustov (discretionary, fixed, charitable), pričom všetky zdieľajú princíp fiduciárnej zodpovednosti správcu a transparentnej správy majetku.¹⁸

Česká republika bola prvým stredoeurópskym štátom, ktorý *trust-like* inštitút systematicky zakotvila do svojho právneho poriadku. Zverenecký fond bol zavedený zákonom č. 89/2012 Sb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. Zverenecký fond nemá právnu subjektivitu, ale je samostatnou majetkovou podstatou oddelenou od majetku zakladateľa, správcu a aj beneficentov, pričom správca má vo vzťahu k spravovanému majetku fiduciárne povinnosti, najmä zodpovednosť za spravovaný majetok. Vznik fondu je podmienený písomným vyhlásením zakladateľa. Postavenie správcu je založené na fiduciárnej povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a v súlade s účelom fondu. Na zabezpečenie transparentnosti sa zverenecké fondy zapisujú do verejného registra zvereneckých fondov vedeného Ministerstvom spravodlivosti ČR. Z praktického hľadiska zverenecký fond umožňuje efektívne oddelenie majetku podnikateľa a jeho využitie na špecifický účel – napríklad na správu rodinného a investičného majetku, ochranu aktív pred rizikami podnikania, ale aj ako nástroj stabilizácie majetku v situáciách ekonomickej neistoty podniku, napríklad pri rodinných holdingoch, kde jeho účelom bolo zabrániť rozpredaniu kľúčových aktív počas rokovaní s veriteľmi, pričom podnik mohol naďalej využívať majetok prostredníctvom zmluvy o užívaní alebo nájme a pod.¹⁹

Francúzsko prijalo inštitút *fiducie* v roku 2007, ktorý doplnil ustanovenia Code civil. *Fiducia* je definovaná ako právny vzťah, v rámci ktorého jedna alebo viac osôb (*constituants*) prevádza majetok, práva alebo záruky na inú osobu – správcu (*fiduciaire*), ktorá ich spravuje pre určitý účel v prospech jedného alebo viacerých beneficentov. *Fiducia* má zmluvný charakter, čím sa odlišuje od trustu, ktorý môže vzniknúť aj jednostranným úkonom. Jej základom je oddelenie majetku *fiducie* od majetku správcu a od majetku zakladateľa.²⁰ Rovnako tak *fiducia* môže mať význam aj v reorganizačných procesoch, kedy podnikateľ môže previesť majetok do *fiducie*, ktorá ho spravuje v prospech veriteľov, zatiaľ čo dlžník si zachováva jeho funkčné využívanie pre pokračovanie činnosti podniku. Francúzska doktrína tak opisuje *fiduciu* ako mechanizmus súbežnej ochrany veriteľov a zachovania hodnoty aktív podniku.²¹

V Nemecku a Rakúsku existuje tzv. *Treuhand*, ktorý predstavuje zmluvný fiduciárny vzťah založený na dôvere medzi zveriteľom (*Treugeber*) a správcom (*Treuhänder*). Hoci nejde o osobitnú majetkovú podstatu v právnom zmysle, právo uznáva určité oddelenie majetku prostredníctvom povinnosti správcu nakladať s vecou len v súlade s účelom *Treuhandu*. Tento model je flexibilný, ale jeho účinnosť závisí od zmluvnej presnosti a dôvery medzi stranami.²²

Dôležitý impulz pre rozvoj *trust-like* inštitútov v Európe priniesla Haagska dohoda o práve rozhodnom pre trusty a o ich uznávaní (1985). Hoci Slovenská republika nie je jej zmluvnou stranou, Dohoda vytvára medzinárodnoprávne rámce pre uznávanie zahraničných trustov a podporuje kompatibilitu medzi *common law* a *civil law* systémami.²³

Okrem toho možno vnímať určitý tlak zo strany komunitárnej legislatívy smerom k väčšej flexibilitě majetkových režimov a ochrane majetku pred úpadkom. Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii neustanovuje konkrétny majetkový inštitút, avšak vyžaduje, aby členské štáty umožnili ochranu aktív a pokračovanie podnikateľskej činnosti pri hrozacom alebo prebiehajúcim úpadku – čo je funkčne obdobný cieľ, aký sleduje trust alebo zverenecký fond.

¹⁸ ZHANG, C. Re-exploring the nature of dual ownership in English trusts: a Scottish law perspective [online]. In *Trusts & Trustees*, 2023, roč. 29, č. 1, s. 62-65. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.1093/tandt/ttac113> [cit. 2025-10-30].

¹⁹ JOSKOVÁ, L. – PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 109-110.

²⁰ BARRIÈRE, F. Francouzská zkušenost se svěřenstvím. In TICHÝ, L. – RONOVSÁ, K. – KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s. 81-90.

²¹ BARRIÈRE, F. La fiducie-sûreté en droit français. In *McGill Law Journal*, roč. 53, 2013, č. 4, s. 870-904. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.7202/1019048ar> [cit. 2025-10-30].

²² KULMS, R.: Německo mezi trustem a treuhandem. In TICHÝ, L. – RONOVSÁ, K. – KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s. 9.

²³ CSACH, K. – SISÁK, L. Svěřenský (zverenecký) fond podľa českého práva a jeho účinky na Slovensku. In *Súkromné právo*, 2022, roč. 8, č. 6, s. 203-204.

Všetky vyššie popísané modely potvrdzujú, že oddelenie majetku od osoby vlastníka možno dosiahnuť viacerými právnymi inštitútmi naprieč jednotlivými právnymi poriadkami, pričom spoločným znakom je fiduciárna povaha správy a transparentná zodpovednosť správcu. Z hľadiska možnej aplikácie v slovenskom prostredí sú transponovateľné najmä nasledujúce znaky: vytvorenie oddelenej majetkovej podstaty bez právnej subjektivity, jasné vymedzenie vzťahu zakladateľ – správca – beneficiant, registrácia fondu a verejná kontrola, vylúčenie majetku fondu z konkurznej podstaty správcu, ako aj využitie fondu ako stabilizačného mechanizmu pri reorganizácii podnikateľa.

Z porovnania vyplýva, že *trust-like* inštitúty sú v európskom prostredí využiteľné aj pri reorganizácii. Vo Francúzsku je *fiducie-sûreté* etablovaným nástrojom konsolidácie záväzkov. V Českej republike sa zverenecký fond využíva ako nástroj stabilizácie majetku v holdingových a rodinných štruktúrach v čase ekonomickej krízy. Nemecký *Treuhand* slúži najmä na účel vytvorenia reorganizačných zabezpečovacích fondov. To je východiskom pre úvahy o jeho adaptácii aj v slovenskom právnom prostredí.

3. REORGANIZÁCIA PODNIKATEĽA V SLOVENSKOM PRÁVE

Ako už bolo naznačené, reorganizáciu podnikateľa je v súčasnosti možné docieľiť neformálnymi, ako aj formálnymi postupmi. Medzi neformálne postupy je možné zaradiť rôzne postupy podnikateľa, ktoré smerujú k ozdraveniu jeho hospodárskej a ekonomickej situácie s cieľom udržania životaschopného podniku. Medzi formálne postupy je možné jednoznačne zaradiť reštrukturalizáciu ako insolvenčné konanie podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ako aj preventívne reštrukturalizačné konanie podľa Zákona o riešení hroziaceho úpadku. Cieľom reštrukturalizácie je zachovanie podnikateľskej činnosti dlžníka, stabilizácia zamestnanosti a vyššia miera uspokojenia veriteľov než v prípade konkurzu.²⁴ Ide teda o právny rámec umožňujúci ozdravenie podnikateľa prostredníctvom reštrukturalizačného plánu, ktorý sa opiera o princíp *going concern value* a zachovanie hodnoty podniku ako živého celku.

Zákon č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku, účinný od 17. júla 2022, predstavuje preventívnu nadstavbu tradičnej reštrukturalizácie. Implementuje požiadavky Smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii. Samotná Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii vníma preventívnu reštrukturalizáciu ako právny nástroj, ktorý má zabezpečiť predídanie úpadku obchodných spoločností, ktoré sa síce dostali do finančných ťažkostí, avšak majú potenciál životaschopnosti.²⁵ Týmto spôsobom slovenské právo rozšírilo spektrum foriem riešenia hroziaceho úpadku a umožnilo podnikateľovi zasiahnuť ešte pred vznikom úpadku podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Cieľom oboch právnych úprav je teda zachovanie ekonomicky životaschopného podniku a zabránenie jeho speňaženiu v konkurze prostredníctvom nástrojov reštrukturalizácie či preventívnej reštrukturalizácie. V tomto kontexte zohráva kľúčovú úlohu ochrana a stabilizácia majetku dlžníka.

V priebehu reštrukturalizačného konania podľa ZKR je majetok dlžníka chránený viacerými právnymi mechanizmami ako napr. ustanovením § 114 ZKR, ktoré zakotvuje tzv. moratórium, ktoré bráni veriteľom v individuálnych vymáhacích úkonoch (nemožno začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na majetok patriaci dlžníkovi; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa prerušujú, ako ani nemožno začať ani pokračovať vo výkone zabezpečovacieho práva na majetok patriaci dlžníkovi), čím sa vytvára priestor na prípravu a schválenie reštrukturalizačného plánu.²⁶

Podobne zákon č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku pracuje s mechanizmom dočasnej ochrany podnikateľa, počas ktorej sa pozastavujú exekučné konania, výkony záložných práv a ďalšie úkony ohrozujúce majetok dlžníka. Cieľom dočasnej ochrany je umožniť dlžníkovi náležite pokračovať

²⁴ ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii*. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 888.

²⁵ HAVEL, B. – ŽITŇANSKÁ, L. Hranice využitelnosti preventivní restrukturalizace a insolvenční governance – český a slovenský pohled. In *Právní rozhledy*, 2022, roč. 30, č. 1, s. 1.

²⁶ ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii*. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 918-920.

v podnikateľskej činnosti, zachovať si dobré vzťahy s dlhodobými zmluvnými partnermi, predísť poškodeniu dobrej povesti, pričom v konečnom dôsledku vzniká takto priestor pre vytvorenie prostredia pre rokovania s veriteľmi o ozdravnom pláne.²⁷

V oboch konaniach však platí, že majetok dlžníka zostáva súčasťou jeho majetkovej podstaty, pričom právne úkony smerujúce k jeho ochrane alebo oddeleniu (napr. prevod v prospech tretej osoby a pod.) podliehajú prísnemu režimu preskúmania z hľadiska odporovateľnosti právnych úkonov a spravidla podlieha aj súhlasu správcu ustanoveného v insolvenčnom konaní. Moratórium teda poskytuje len procesnú ochranu (zákaz vedenia exekučného konania, zákaz výkonu záložného práva a pod.). Majetok však ostáva v majetkovej podstate dlžníka a dlžník s ním ďalej nakladá (aj keď s určitými zákonnými obmedzeniami). Naproti tomu zverenecký fond by predstavoval materiálne oddelenie majetku – majetok by bol vyňatý z dosahu dlžníka aj jednotlivých veriteľov a spravovaný nezávislou osobou na účel reorganizácie (a to najmä v prípade neformálnych reorganizačných procesov). Ide teda o rozdiel medzi dočasnou procesnou ochranou a trvalejšou stabilizačnou správou majetku. Kým moratórium chráni len pred individuálnym uplatňovaním práv (procesná ochrana), zverenecký fond vytvára stabilizačnú štruktúru, ktorá chráni majetok aj pred vnútorným rizikom znehodnotenia, predátorským správaním veriteľov alebo tunelovaním zo strany samotného dlžníka. Práve tu sa otvára priestor pre úvahu, či by bolo možné vytvoriť právny mechanizmus, ktorý by umožnil oddelenie časti majetku v prospech reorganizácie bez rizika zneužitia – napríklad prostredníctvom zvereneckého fondu.

V rámci reštrukturalizačného procesu zohráva kľúčovú úlohu správca. Spoločným znakom úpravy podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ako aj Zákona o riešení hroziaceho úpadku je fakt, že správca vykonáva dohľad nad činnosťou dlžníka. Jeho postavenie sa vo viacerých aspektoch podobá postaveniu fiduciárneho správcu v rámci *trust-like* inštitútov – koná v prospech veriteľov a v súlade s účelom konania, pričom má zákonom stanovené povinnosti odbornosti a lojality.²⁸

Napriek tomu správca nie je správcom cudzieho majetku v civilnoprávnom zmysle, pretože s majetkom dlžníka nenakladá na základe zverenia dlžníkom, ale z moci zverenej mu zákonom a súdom, ktorých ho ustanoví do funkcie správcu v rámci insolvenčného konania. Z pohľadu systematiky súkromného práva ide o inštitút verejnoprávneho dohľadu, nie zmluvného fiduciárneho vzťahu. To podčiarkuje rozdiel medzi reštrukturalizačným správcom a potenciálnym správcom zvereneckého fondu, ktorý by konal na základe súkromnoprávneho zverenia majetku.

Zaujímavá je však funkčná paralela: reštrukturalizačný správca, ako aj správca zvereneckého fondu plnia podobnú ochrannú a stabilizačnú úlohu, ktorá smeruje k zachovaniu hodnoty majetku a uspokojeniu oprávnených záujmov beneficentov či veriteľov.

Jedným z najcitlivejších problémov v praxi je otázka, ako ochrániť majetok podnikateľa počas procesu reorganizácie pred znehodnotením, únikom alebo predátorskými zásahmi veriteľov spočívajúcimi v tzv. tunelovaní podniku podnikateľa, resp. inými zásahmi, ktorých cieľom je zhoršiť možnosť uspokojenia pohľadávok určitej skupiny veriteľov a súčasne zlepšiť možnosť uspokojenia pohľadávok inej skupiny veriteľov. Tradičné nástroje – exekučné moratórium, zákaz výkonu záložného práva či dohľad správcu – sú síce účinné, ale časovo obmedzené a formálne náročné.

V tomto kontexte je možné konštatovať, že ak by slovenská legislatíva poznala inštitút zvereneckého fondu, resp. obdobný právny inštitút, mohol by tento plniť funkciu ochranného rámca majetku subjektu podstupujúceho proces reorganizácie. Teoreticky by bolo možné, aby podnikateľ – po zverení časti majetku do fondu – umožnil jeho správu nezávislou osobou (správcom fondu), ktorá by konala v prospech ako dlžníka aj jeho veriteľov. Takto oddelený majetok by nebol súčasťou konkurznej podstaty podnikateľa ani majetku správcu fondu, mohol by byť predmetom transparentného dohľadu veriteľov a súdu, umožnil by stabilizovať prevádzku počas reorganizácie (napr. financovanie prevádzky,

²⁷ HRABÁNKOVÁ, K. Verejná preventívna reštrukturalizácia ako sanačný proces podnikateľa v komparácii s českou právnou úpravou [online]. In *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, 2024, roč. 12, č. 2, s. 54. Dostupné na internete: http://sic.pravo.upjs.sk/ecasopis/122024-2/04_Hrabankova.pdf [cit. 2025-10-30].

²⁸ LEDERER, V. *Fiducie a svěřenský fond*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 177-178.

zachovanie výrobných aktív) a poskytoval by právny základ pre efektívnu ochranu majetku pred exekučnými zásahmi.²⁹

Takýto model by bol v súlade s cieľmi Smernice o reštrukturalizácii a insolvenčnej, ktorá vyžaduje, aby členské štáty vytvorili právne rámce umožňujúce zachovanie hodnoty podniku počas preventívnej reštrukturalizácie.³⁰ Zavedenie zvereneckého fondu by preto mohlo predstavovať súkromnoprávnu inováciu v prospech insolvenčného systému, ktorá by doplnila existujúce verejnoprávne nástroje.

Slovenský systém reorganizácie je síce funkčný, no jeho úspešnosť závisí od schopnosti ochrániť a efektívne spravovať majetok podnikateľa počas ozdravného procesu. Súčasná právna úprava poskytuje rámec pre procesnú ochranu, nie však pre materiálne oddelenie majetku. Z komparatívneho pohľadu by preto bolo vhodné uvažovať o zavedení civilnoprávneho inštitútu oddelenej majetkovej podstaty, ktorý by umožnil efektívnejšiu a transparentnejšiu správu majetku počas reorganizácie.

4. ZVERENECKÝ FOND AKO POTENCIÁLNY NÁSTROJ OCHRANY MAJETKU PODNIKATEĽA

Zverenecký fond ako oddelená majetková podstata bez právnej subjektivity predstavuje inštitút, ktorý by mohol v slovenskom právnom prostredí plniť funkciu nástroja stabilizácie a ochrany majetku počas procesu reorganizácie podnikateľa. Jeho podstata spočíva v tom, že zakladateľ (typicky podnikateľský subjekt alebo obchodná spoločnosť) vyčlení časť svojho majetku zo svojho vlastníctva a zverí ju do správy tretej osobe – správcovi, ktorý ju spravuje v prospech určených beneficentov alebo na konkrétny účel (napr. zachovanie prevádzky podniku, uspokojenie veriteľov).³¹ V tomto kontexte je potrebné rozlišovať osobu správcu ustanoveného súdom v insolvenčnom konaní a zvereneckým správcom. Zvereneckým správcom by v tomto prípade nemusela byť len osoba zapísaná v Zozname správcov vedenom Ministerstvom spravodlivosti SR, ale akákoľvek odborne spôsobilá osoba, ktorá by sa venovala výlučne správe majetku vyčleneného do zvereneckého fondu, pričom by bol odbremený od veľkého množstva iných zákonných povinností, ktoré má správca ustanovený v insolvenčnom konaní.

V kontexte reorganizácie by zverenecký fond mohol predstavovať most medzi súkromnoprávnym a insolvenčným riešením. Na jednej strane by išlo o inštitút založený na autonómii vôle (zmluvné zverenie majetku), no na druhej strane by slúžil na naplnenie ochrany majetku a udržania ekonomickej hodnoty podniku. Rovnako tak imanentný význam je možné identifikovať najmä vo vzťahu k neformálnym reorganizačným procesom, ktoré vykonáva samostatne podnikateľ s cieľom sanovať svoju nepriaznivú ekonomickú situáciu pred aplikáciou formálnych postupov. Účelom zverenia majetku do zvereneckého fondu by bolo zachovanie tzv. jadra podniku (*core assets*), teda tých zložiek majetku, ktoré sú nevyhnutné na kontinuitu prevádzky a tvorbu pridanej hodnoty. Ide o princíp, ktorý je opakovane zdôrazňovaný ako rozhodujúci pre úspešný priebeh reštrukturalizácie, a to s cieľom zachovania podstatnej časti podniku.

Podnikateľ by v takomto prípade mohol zriadiť zverenecký fond, do ktorého by zveril majetok nevyhnutný na zachovanie základnej prevádzky (napr. výrobnú halu, know-how, ochranné známky). Tento majetok by bol oddelený od jeho ostatného majetku a nemohol by byť predmetom individuálneho vymáhania počas reorganizačného procesu, a to či už formálneho alebo neformálneho. Vzhľadom na povahu zásahu do majetkovej podstaty dlžníka by jeho zriadenie malo byť podmienené buď súhlasom

²⁹ SCHWARCZ, L. S. Commercial Trusts as Business Organizations: An Invitation to Comparatists [online]. In *Duke Journal of Comparative & International Law*, 2003, roč. 13, Special Issue, s. 333-335. Dostupné na internete: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1147&context=djcil> [cit. 2025-10-30].

³⁰ HRABÁNKOVÁ, K. Verejná preventívna reštrukturalizácia ako sanačný proces podnikateľa v komparácii s českou právnou úpravou [online]. In *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, 2024, roč. 12, č. 2, s. 62. Dostupné na internete: http://sic.pravo.upjs.sk/ecasopis/122024-2/04_Hrabankova.pdf [cit. 2025-10-30].

³¹ KATKOVČIN, M. Perspectives of use of a trust fund as a form of investment under legal and economic conditions of the financial market in the Slovak Republic [online]. In *Bratislava law review*, 2018, roč. 2, č. 2, s. 146-147. Dostupné na internete: <https://blr.flaw.uniba.sk/index.php/BLR/article/view/111> [cit. 2025-10-30].

väčšiny zabezpečených, ako aj nezabezpečených veriteľov, alebo schválením súdom v rámci reštrukturalizačného konania, obdobne ako sa vyžaduje súhlas veriteľov pri schvaľovaní reštrukturalizačného plánu. Správca fondu by ho spravoval výlučne v prospech veriteľov a na účely naplnenia reorganizácie ako sanačného procesu, počas ktorého dôjde k ozdraveniu podnikateľa z ekonomického hľadiska.

Rovnako tak by zverenecký fond mohol plniť funkciu zabezpečovacieho mechanizmu, keď by podnikateľ doň zveril časť majetku ako garanciu plnenia záväzkov pre veriteľov počas procesu reorganizácie. Veritelia by sa tak stali beneficentmi fondu, čím by sa posilnila ich dôvera a zvýšila pravdepodobnosť úspešnej reorganizácie podnikateľa.

Je potrebné zdôrazniť, že podnikateľ by síce vo vzťahu k majetku vyčlenenému do zvereneckého fondu stratil vlastnícke právo, avšak analogicky k francúzskej *fiducie-sûreté*, by si dlžník zachoval právo majetok užívať a využívať pre prevádzku podniku. Titulom užívania tohto majetku by bola odplatná alebo bezodplatná zmluva na základe ktorej by dlžník získal užívacie právo k majetku vyčlenenému do zvereneckého fondu. Z povahy veci je však logické, aby išlo o odplatnú zmluvu, a teda aby aj zverenecký fond získaval finančné prostriedky z užívania tohto majetku, čím by v konečnom dôsledku dochádzalo k zachovaniu hodnoty majetku v zvereneckom fonde a aj zvyšovania tejto hodnoty. Takto získané finančné prostriedky môžu byť použité jednak na správu majetku vyčleneného do zvereneckého fondu, ale aj na uspokojovanie pohľadávok veriteľov dlžníka. Zverenecký fond by tak, teoreticky, nevedol k prerušeniu činnosti dlžníka, ale naopak by umožnil jej pokračovanie pri súčasnom posilnení transparentnosti a dôvery veriteľov.

Trvanie existencie zvereneckého fondu by malo byť časovo obmedzené na dobu trvania reorganizačného procesu, prípadne na obdobie kontrolovaného uspokojovania záväzkov podľa reštrukturalizačného plánu, aby zverenie majetku neslúžilo na trvalú izoláciu majetku pred veriteľmi. Správa fondu by bola zverená nezávislému odbornému správcovi, ktorý by nebol totožný s reštrukturalizačným správcom ustanoveným súdom, keďže reštrukturalizačný správca vykonáva dohľad nad dlžníkom na základe verejnoprávneho splnomocnenia, zatiaľ čo správca fondu koná na základe fiduciárneho zverenia a zodpovedá za materiálnu ochranu a uchovanie hodnoty vyčleneného majetku. Na druhej strane je možné v tomto kontexte uvažovať aj nad širším potenciálnym využívaním zvereneckých fondov nielen v kontexte insolvenčného práva, ale aj riadenia a správy obchodných spoločností, ako aj obchodných záväzkových vzťahov, kedy by existencia a doba trvania zvereneckého fondu nebola determinovaná len na priebeh reorganizácie, resp. reštrukturalizácie.

Súčasne je potrebné opätovne zdôrazniť, že presun jadrových aktív podnikateľa do zvereneckého fondu preto nevyučuje ďalšie pokračovanie podnikateľskej činnosti dlžníka, pokiaľ fond poskytne dlžníkovi právo užívania majetku na základe súkromnoprávneho titulu, pričom správca fondu kontroluje, aby nakladanie s majetkom sledovalo účel reorganizácie a zachovanie prevádzkovej kontinuity.

Ako už bolo uvedené, Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčnej vyžaduje, aby členské štáty podporovali včasné reštrukturalizácie a ochranu aktív podnikateľa. Zavedenie zvereneckého fondu do právneho poriadku Slovenskej republiky by v konečnom dôsledku bolo plne v súlade s touto európskou legislatívou, pretože by umožnilo vytvoriť mechanizmus predbežného zabezpečenia majetku, posilniť dôveru veriteľov v reorganizačný proces. Zároveň by zverenecký fond umožnil flexibilnú správu aktív mimo rigidného súdneho režimu. Zverenecký fond by tak mohol byť chápaný ako „preventívny nástroj pred úpadkom“, ktorý dopĺňa súčasný rámec preventívnej reštrukturalizácie o súkromnoprávny element.

Základnou prekážkou uplatnenia zvereneckého fondu v slovenskom právnom poriadku je absencia výslovnej právnej úpravy. Slovenský právny systém nepozná inštitút oddelenej majetkovej podstaty bez právnej subjektivity, ktorá by mohla existovať nezávisle od zakladateľa a správcu. Bez explicitného zákonného základu by zverenecký fond založený na súkromnoprávnej dohode mohol byť považovaný za neplatný právny úkon pre neurčitost' alebo pre rozpor s kogentnými ustanoveniami Občianskeho

zákonníka.³² Takáto neexistencia legislatívneho rámca bráni nielen aplikačnej praxi, ale aj experimentálnym riešeniam – na rozdiel od Českej republiky, kde už samotná rekodifikácia Občianskeho zákoníka v roku 2012 vytvorila široký priestor pre využívanie zvereneckých fondov v rozličných právnych odvetviach.³³

V konečnom dôsledku, pri aplikácii inštitútu v rámci formálnych reštrukturalizačných procesov, by bolo potrebné jednoznačne vymedziť vzájomný vzťah medzi správcom zvereneckého fondu a reštrukturalizačným správcom ustanoveným súdom. Obaja by totiž plnili fiduciárnu funkciu v prospech veriteľov, ale s odlišným právnym základom. Absencia koordinácie by mohla viesť ku konfliktom kompetencií (napr. kto rozhoduje o nakladaní s majetkom v tej-ktorej situácii a pod.).

Implementácia zvereneckých fondov do slovenského právneho poriadku by si tiež vyžadovala zavedenie mechanizmov na predchádzanie zneužívaniu zvereneckých fondov na zakrývanie skutočného vlastníctva, vyvážanie majetku z obchodných spoločností, či na obchádzanie daňovej povinnosti alebo akékoľvek nekalé, resp. protiprávne konanie.

ZÁVER

Zverenecký fond ako inštitút oddelenej majetkovej podstaty bez právnej subjektivity predstavuje koncept, ktorý by mohol významne obohatiť slovenský právny poriadok, najmä v kontexte správy cudzieho majetku, čím by dokázal ovplyvniť široké spektrum právnych odvetví, osobitne vo vzťahu k súkromnému právu. Analýza preukázala, že slovenské právo dlhodobo trpí fragmentárnosťou právnej úpravy správy cudzieho majetku a absenciou uceleného mechanizmu, ktorý by umožnil efektívne oddelenie majetku od osoby vlastníka a jeho zverenie tretej osobe na účelovú správu.

Z komparatívneho hľadiska možno konštatovať, že kontinentálne právne systémy (najmä české, francúzske, rakúske a nemecké právo) dokázali úspešne implementovať *trust-like* inštitúty, ktoré zachovávajú princípy civilného práva, no zároveň využívajú flexibilitu anglosaského trustu. Tieto inštitúty – či už ide o český zverenecký fond, francúzsku *fiduciu* alebo nemecký *Treuhand* – potvrdzujú, že oddelenie majetku bez vzniku novej právnickej osoby je právne i ekonomicky realizovateľné a prakticky využiteľné aj v európskom prostredí.

Z pohľadu slovenského insolvenčného práva je ochrana majetku podnikateľa počas procesu reorganizácie jednou z kľúčových podmienok úspešného ozdravenia. Súčasný právny rámec – či už podľa Zákona o konkurze a reštrukturalizácii alebo Zákona o riešení hroziaceho úpadku – poskytuje procesné nástroje (moratórium, súdny dohľad, reštrukturalizačný plán), no chýba mu materiálny inštitút účelovej správy majetku, ktorý by umožnil dlhodobo a transparentne chrániť hodnotu aktív počas ozdravného procesu.

Na základe komparatívnej a funkčnej analýzy možno uzavrieť, že zverenecký fond by mohol túto medzeru vyplniť. Jeho využitie by bolo možné v troch rovinách: ochranná – oddelenie a zachovanie kľúčových aktív potrebných na prevádzku podniku; zabezpečovacia – vytvorenie garančnej štruktúry pre veriteľov v rámci reorganizačného plánu a prevádzková – správa finančných zdrojov určených na financovanie reorganizácie.

Takto koncipovaná právna úprava zvereneckého fondu by mohla posilniť dôveru veriteľov, zvýšiť transparentnosť reorganizačných procesov a prispieť k zachovaniu hospodárskej hodnoty podniku.

De lege lata však zverenecký fond nie je v slovenskom právnom prostredí aplikovateľný. Chýba mu legislatívne zakotvenie, definícia právnej povahy, jasné vymedzenie vzťahu k insolvenčným konaniam,

³² Bližšie pozri napr. GYÁRFÁŠ, J. § 39 [Neplatnosť právneho úkonu pre rozpor so zákonom alebo jeho obchádzanie alebo pre rozpor s dobrými mravmi]. In ŠTEVČEK, M. – DULAK, A. – BAJÁNKOVÁ, J. – FEČÍK, M. – SEDLAČKO, F. – TOMAŠOVIČ, M. a kol.: *Občiansky zákonník I. (§ 1 – 450) Komentár*. 2. vydanie Praha: C. H. Beck, 2019, s. 275-304.

³³ VITOUL, V. Svěřenský fond a jeho místo v českém právním prostředí [online]. In *Dny práva 2012. Část V. - Komplexní reforma soukromého práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 1248. Dostupné na internete: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/reforma/VitoulVlastimil.pdf [cit. 2025-10-30].

ako aj mechanizmy transparentnosti a dohľadu. Ak by bol zriadený len na základe zmluvy, mohol by byť vystavený riziku neplatnosti a odporovateľnosti, čím by stratil právnu funkciu ochrany majetku.

De lege ferenda preto možno odporúčať systematické zakotvenie zvereneckého fondu do Občianskeho zákonníka ako osobitnej formy správy cudzieho majetku, a to obzvlášť v súčasnom období, keď je v Slovenskej republike realizovaná rekodifikácia súkromného práva, ako aj zriadenie s tým súvisiaceho verejného registra zvereneckých fondov a jasne definované pravidlá dohľadu, prepojenie inštitútu s insolvenčným právom, a v neposlednom rade aj zavedenie mechanizmov transparentnosti a zodpovednosti správcu.

Zverenecký fond tak možno chápať ako most medzi civilným a insolvenčným právom, medzi autonómiou podnikateľa a ochranou veriteľov, medzi individuálnou iniciatívou a kolektívnym záujmom. Ak bude legislatívne správne nastavený, môže sa stať významným nástrojom predchádzania úpadku, stabilizácie majetku a posilnenia právnej kultúry podnikania v Slovenskej republike. Domnievam sa, že zavedenie zvereneckého fondu by preto neznamenalo oslabenie veriteľov, ale naopak by posilnilo ich postavenie tým, že by chránilo jadro podniku pred znehodnotením a súčasne by umožnilo kontrolované pokračovanie podnikateľskej činnosti dlžníka.

POUŽITÉ PRAMENE

1. BARRIÈRE, F. Francouzská zkušenost se svěřenstvím. In TICHÝ, L. – RONOVSÁ, K. – KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s. 81-90. ISBN 978-80-87488-14-0.
2. BARRIÈRE, F. La fiducie-sûreté en droit français. In *McGill Law Journal*, roč. 53, 2013, č. 4, s. 870-904. ISSN 1920-6356. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.7202/1019048ar> [cit. 2025-10-30].
3. CSACH, K. – SISÁK, L. Svěřenský (zverenecký) fond podľa českého práva a jeho účinky na Slovensku. In *Súkromné právo*, 2022, roč. 8, č. 6, s. 201-208. ISSN 1339-8652.
4. ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii*. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2021, 1496 s. ISBN 978-80-7400-846-7.
5. HAVEL, B. – ŽITŇANSKÁ, L. Hranice využitelnosti preventivní restrukturalizace a insolvenční governance – český a slovenský pohled. In *Právní rozhledy*, 2022, roč. 30, č. 1, s. 1-6. ISSN 1210-6410.
6. HRABÁNKOVÁ, K. Verejná preventívna reštrukturalizácia ako sanačný proces podnikateľa v komparácii s českou právnou úpravou [online]. In *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, 2024, roč. 12, č. 2, s. 51-68. ISSN 1339-3995. Dostupné na internete: http://sic.pravo.upjs.sk/ecasopis/122024-2/04_Hrabankova.pdf [cit. 2025-10-30].
7. HUSÁR, J. – CSACH, K. Národná správa za Slovenskú republiku. In TICHÝ, L. – RONOVSÁ, K. – KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s. 67-80. ISBN 978-80-87488-14-0.
8. JANČO, M. Trust, fiducia a slovenské právo (I. časť). In *Právny obzor*, roč. 95, 2012, č. 1, s. 44-56. ISSN 0032-6984.
9. JANČO, M. Trust, fiducia a slovenské právo (II. časť). In *Právny obzor*, roč. 95, 2012, č. 1, s. 137-150. ISSN 0032-6984.
10. JOSKOVÁ, L. – PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 180 s. ISBN 978-80-7552-552-9.
11. KATKOVČIN, M. Perspectives of use of a trust fund as a form of investment under legal and economic conditions of the financial market in the Slovak Republic [online]. In *Bratislava law review*, 2018, roč. 2, č. 2, s. 146-154. ISSN 2644-6359. Dostupné na internete: <https://blr.flaw.uniba.sk/index.php/BLR/article/view/111> [cit. 2025-10-30].
12. KUBINEC, M. – UŠIAKOVÁ, L. – DZIMKO, J. Obstarávateľské zmluvy. In: ĎURICA, M. a kol. *Obchodné právo II. : Obchodné záväzky. Vysokoškolská učebnica*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo

- Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2025, s. 301-340. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.24040/2025.9788055722382> [cit. 2025-10-30]. – ISBN 978-80-557-2238-2.
13. KULMS, R.: Německo mezi trustem a treuhandem. In TICHÝ, L. – RONOVSÁ, K. – KOCÍ, M. (eds.) *Trust a srovnatelné instituty v Evropě*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s. 9-26. ISBN 978-80-87488-14-0.
 14. LEDERER, V. *Fiducie a svěřenský fond*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 308 s. ISBN 978-80-7676-192-6.
 15. MLKVY, M. Trust v rekonfigurovanom civilnom práve? [online]. In *Historia et theoria iuris*, 2021, roč. 13, č. 2, s. 49-56. ISSN 1338-0753. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/HTI_2021-II.pdf [cit. 2025-10-30].
 16. SALÁK, P. *Základy římského práva* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2024, 213 s. ISBN 978-80-280-0612-9. Dostupné na internete: <https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/salak-rimske-pravo-soukrome.pdf> [cit. 2025-10-30].
 17. SCHWARCZ, L. S. Commercial Trusts as Business Organizations: An Invitation to Comparatists [online]. In *Duke Journal of Comparative & International Law*, 2003, roč. 13, Special Issue, s. 321-336. ISSN 2328-9708. Dostupné na internete: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1147&context=djcil> [cit. 2025-10-30].
 18. ŠTEVČEK, M. – DULAK, A. – BAJÁNKOVÁ, J. – FEČÍK, M. – SEDLAČKO, F. – TOMAŠOVIČ, M. a kol.: *Občiansky zákonník I. (§ 1 – 450) Komentár*. 2. vydanie Praha: C. H. Beck, 2019, 1754 s. ISBN 978-80-7400-770-5.
 19. ŠVECOVÁ, A. Fideikomis podľa zákonného a obyčajového uhorského práva až do jeho zániku v I. ČSR [online]. In *Acta Universitatis Tyrnaviensis - Iuridica VII : ročenka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave 2010*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2010, s. 215-228. ISBN 978-80-8082-415-0. Dostupné na internete: <http://publikacie.iuridica.truni.sk/wp-content/uploads/2018/05/ACTA-UNIVERSITATIS-TYRNAVIENSIS-IURIDICA-VII-2010.pdf> [cit. 2025-10-30].
 20. TUROŠÍK, M. Význam Rímskeho práva v moderných právnych poriadkoch. In: *Právny poriadok Slovenskej republiky po 25. rokoch : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie "1. Banskobystrické dni práva" usporiadanej pri príležitosti 20. výročia založenia Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 11.-12. novembra 2015*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2015, s. 576-584. ISBN 978-80-557-1073-0.
 21. VITOU, V. Svěřenský fond a jeho místo v českém právním prostředí [online]. In *Dny práva 2012. Část V. - Komplexní reforma soukromého práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 1244-1250. ISBN 978-80-210-6319-8. Dostupné na internete: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/reforma/VitoulVlastimil.pdf [cit. 2025-10-30].
 22. ZHANG, C. Re-exploring the nature of dual ownership in English trusts: a Scottish law perspective [online]. In *Trusts & Trustees*, 2023, roč. 29, č. 1, s. 62-78. ISSN 1752-2110. Dostupné na internete: <https://doi.org/10.1093/tandt/ttac113> [cit. 2025-10-30].
 23. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddlžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddlžovacích konaní a o zmene smernice (EÚ) 2017/1132 (Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii).
 24. Zákon č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku v znení neskorších predpisov.
 25. Zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.
 26. Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.
 27. Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách v znení neskorších predpisov.
 28. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.
 29. Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov.
 30. Zákon č. 89/2012 Sb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

KONTAKT NA AUTORA

jakub.dzimko@umb.sk

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta

Komenského 20

974 01 Banská Bystrica

Slovenská republika

PRÁVO – OBCHOD – EKONOMIKA XIV.

Zborník vedeckých prác

Editori: doc. JUDr. Diana Treščáková, PhD.
doc. JUDr. Regina Hučková, PhD.

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Vydavateľstvo ŠafárikPress

Rok vydania: 2025
Počet strán: 251
Rozsah: 22,71 AH
Vydanie: prvé

DOI: <https://doi.org/10.33542/POE-0484-2>
ISSN 2453-921 X
ISBN 978-80-574-0484-2 (e-publikácia)

